

Hvorfor tar vi prøver?

- Utslipp fra industribedrifter, beregne avløpsgebyrer for bedrifter
- Kildesporing på avløpsnett
- Prosesskontroll på avløpsreanseanlegg, beregne belastningen på anlegget
- Utslippskontroll på avløpsreanseanlegg
- Kontroll av utslipp fra avfall/forbrenningsanlegg
- Planlegge og bygge nye anlegg

Avgjørelser som kan få store økonomiske og/eller miljømessige konsekvenser

En del begreper

- Representativ prøve: Et liteprøvevolum representerer hele avløpet. Alle partikler får like stor sjanse til å bli med.
- Prøvetakingspunkt: Der prøvene tas. God omblending. Hele vannstrømmen skal fanges opp.
- Innløps- prøvetakingspunkt før returstrømmer ol.
- Utløps- prøvetakingspunkt etter returstrømmer ol.
- Primær prøvetaking: Uttak av den originale prøven, fra kanal/rør til prøvebeholderen
- Sekundær prøvetaking: Uttak av representativ prøve av den primære prøven, fra prøvebeholderen til prøveflasken.

- Jevne mellomrom: Prøvetakingstidspunktet skal fordeles jevnt over hele året og ukedager.
- Vannføring: Under prøvetaking skal vannføring måles og registreres med en usikkerhet på maksimalt 10%.
- Prøvebehandling: Prøvene skal konserveres og oppbevares i samsvar med Norsk standard eller akkreditert laboratoriepraksis.

Prøvetyper:

1. Blandeprøver
2. Stikkprøver
3. Miljøgiftprøver
4. Tungmetallprøver
5. Slamprøver
6. Døgnprøver
7. Oppsplittede blandeprøver (karusell)
8. En enkelprøve

1. Blandeprøver

- Basert på vannføringen i noen bestemte perioder taes det ut bestemte mengder som blandes sammen. De vanlige typer er ukeblandeprøver og månedsblandeprøver.
- Jo mer vannføring, desto mer bidrag.

2. Stikkprøver

- Overflateaktive kjemikalier
- Kan ikke tas fra prøvebeholderen
- Må tas direkte fra kanal/rør
- Det tas et bestemt volum med jevne mellomrom over en periode og blandes sammen
- Pr. dags dato: kvikksølv (Hg), og en type miljøgift (DEHP)
- Må konserveres

3. Miljøgiftprøver

- Veldig små mengder, vanskelig og dyr å analyseres
- Ukeblandep prøver bestående av min. 5 "sammenhengende" døgn
- Ikke PVC- holdige utstyr/slanger/flasker
- Ikke temperatur/tid avhengig, men bør oppbevares kjølig/i mørket
- Stikkprøven (DEHP) er en del av miljøgiftprøvepakken.
- Syrevask

4. Tungmetallprøver

- Små mengder, vanskelig å analyseres
- Ukeblandep prøver bestående av min. 5 "sammenhengende" døgn
- Prøvetakingsutstyr laget av metall må valideres før bruk
- Ikke temperatur/tid avhengig, men bør oppbevares kjølig/i mørket
- Stikkprøven (Hg) er en del av tungmetallprøvepakken.
- Syrevask

5. slamprøver

- Slam prøvetaking skal IKKE akkrediteres pr. dags dato.

6. Døgnprøver

- Mengdeproporsjonale prøvetaking
- Tidsproporsjonale prøvetaking

7. Oppsplittede blandeprøver

- Kartlegging av belastningsvariasjonen over en periode (døgn)
- Separerte prøvetakinger gjennom samme apparat

8. En enkel prøve

- Uten å ta hensyn til variasjoner i vannføring eller tid.
- Hele prøvevolumet blir tatt ved et tidspunkt/punkt.
- Sier noe bare om bestemte parametere i prøvetakingspunktet i det bestemte tidspunktet.

